

[Finansministeren.]

Skattens tilpasning til den løbende indtægt har naturligvis særlig stor betydning, når indtægten går ned; det kan f. eks. være på grund af sygdom eller arbejdsløshed. Da bliver det svært for skatteyderen at betale de skatter, der er pålignet på grundlag af hans normale indtjening, og i mange tilfælde bliver han nødsaget til at søge om bevillingsmæssig lempelse med alt, hvad deraf følger af besvær såvel for den enkelte skatteyder som for skattemyndighederne. Under kildeskatteordningen går skatten af sig selv ned straks, når indtægten går ned, og der bliver ikke brug for nogen særlig lempelse. Der bliver heller ikke brug for de særegler, vi nu har for tilfælde, hvor indtægten typisk går ned. Det drejer sig bl. a. om nedslag i indkomstansættelsen for enker og enkemænd og om lempelse på grund af overgang til pension. Når skatten automatisk holdes tilbage ved lønudbetalingen, vil der heller ikke nær så ofte som nu blive tale om de mange ofte tragiske tilfælde med udpantning eller anden tvangsinddrivelse. Når arbejdsgiveren indeholder skatterestancer i lønnen, sker der det uheldige, at den enkelte skatteydere private økonomiske vanskeligheder bliver kendt på arbejdspladsen. Det kan i meget vid udstrækning undgås, når kildeskatteordningen gennemføres for alle på arbejdsstedet.

Men også ved udsigt til en stigning i indkomsten er det nugældende system uheldigt. Som en god virkning af kildeskatten kan nævnes, at frygten for en stor efterfølgende skat så ikke mere vil afholde folk fra at påtage sig ekstraarbejde. Gifte kvinder vil også bedre kunne overse konsekvenserne af at tage arbejde, når man gennemfører den foreslåede særskilte beskatning af hustruindtægter — det vil sige af lønindkomst og af indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed. Det nye system vil desuden virke mere neutralt i skattemæssig henseende, når den gifte kvinde skal afgøre, om hun vil søge ud på arbejdsmarkedet. Da skattebetalingen automatisk falder bort ved op-høret med arbejdet, er der langt større valgfrihed både når det drejer sig om at påtage sig mere arbejde, og når man ønsker at holde op med det igen. Jeg tillægger disse virkninger af kildeskatten den allerstørste betydning.

Når indkomsten stiger, kan der også opstå andre og mere generelle problemer. I 1965 var der mange, som fik en god merindtægt, og så skulle man tro, at det var en fordel at betale skatten bagud; det betyder jo, at det varer et stykke tid, før skatten af den højere indtægt skal betales. Imidlertid er der mange, som hurtigt vænner sig til en indtægtsforøgelse og ikke tænker på, hvor meget skatten stiger det næste år. Da skattebilletterne kom i sommer, blev resultatet da også yderst ubehagelige overraskelser i mange hjem. Der tales ligefrem om skattechok og om, at det ikke kan betale sig at gøre en indsats for at opnå en merindtægt.

Forklaringen på den hårde beskatning af merindtægten er vel efterhånden almindelig kendt. Den må søges i, at vi ikke alene betaler skatten bagud, men at vi også har den særlige danske skattefradragsregel. Her er vi netop ved et af de forhold, der diskuteres mest i forbindelse med kildeskatten.

Næppe mange tør bestride, at kildeskatten har betydelige fordele fremfor den gældende ordning. De indvendinger, der fremsættes fra forskellig side, bunder i det væsentlige i to ting: dels hensynet til, at arbejdsgiverne ikke belastes med unødigt besvær og dermed øgede omkostninger — dette skal jeg vende tilbage til — dels og måske overvejende i en frygt for, at kildeskatten efterhånden vil føre til bortfald af retten til at fradrage skatterne.

Når man så stædigt har holdt fast ved denne skattefradragsregel, skyldes det en tro på, at den garderer mod alt for kraftige forhøjelser af den direkte beskatning. I øvrigt tror jeg nok, at mange misforstår dette forhold. Der tales ofte om „skattefradragsretten“, som om det drejede sig om retten til fradrag overhovedet, altså også de andre fradrag, der gøres ved indkomstopgørelsen. Men det er jo noget ganske andet, og det gør ikke diskussionen lettere.

Jeg tror, det ved denne lejlighed vil være på sin plads at redegøre lidt nærmere for de uheldige virkninger af skattefradragsreglen.

Skattefradraget bevirker, at de procenter, hvormed skatten beregnes, bliver højere, end hvis der ikke var noget skattefradrag. Det har medført, at skatten for forsørgere — inklusive skat til kommuner m. v. — beregnes med 75-100 pct. af den sidste del af ind-